

เมืองโบราณ'อู่ทอง'

มรดกทรงคุณค่าที่กำลังจะกลับมา

นพ.บัญชา พงษ์พานิช

ดร. ภูมิธนา

เมืองโบราณ‘อุทอง’

มรดกทรงคุณค่าที่กำลังจะกลับมา

ตัวอย่างภาพจากตัวเล่ม

ลูกปัด “ตริวิทันะ” หินอะเกต

ตัวอย่างลูกปัดทองคำ ที่ทำการศึกษา

นอกจากสถานีรถไฟใต้ดินสุขุมวิทประตู 1 เลี้ยวซ้ายเดินต่อเล็กน้อย ภาพของ เรือนไทยแบบล้านนาที่ค่อยๆ คลี่ตัวเด่นโดดเด่นจากความเจริญของเมืองหลวง -นั่นทำให้รู้ว่า ได้มาถึง “สยามสมาคม” แล้ว

ณ หอประชุมใหญ่ สยามสมาคมในวันนั้น องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (อพท.) โดยสำนักงานพื้นที่พิเศษเมืองโบราณอุทอง จังหวัดสุพรรณบุรี (อพท.7) และมูลนิธิหอจดหมายเหตุพุทธทาส อินทปัญโญ ได้จัดงานแถลงข่าวเปิดตัวหนังสือเล่มใหม่ล่าสุด “อุทอง...ที่รอกการพินคิน ผ่านรอยลูกปัดและพระพุทธรศาสนาแรกเริ่ม ในลุ่มน้ำแม่กลอง-ท่าจีน” และนิทรรศการตัวอย่างลูกปัดจากตัวเล่ม เหล่าผู้สนใจเข้าชมและแลกเปลี่ยนความรู้กันอย่างคับคั่งตั้งแต่ก่อนงานเริ่ม หนังสือ “อุทอง...ที่รอกการพินคิน” รวบรวมภาพลูกปัดที่อุทองและลุ่มน้ำแม่กลอง-ท่าจีน รวมทั้งพระพิมพ์ พระพุทธรูป จารึก และ

ธรรมจักรต่างๆ ที่ถือเป็นหลักฐานสำคัญแสดงถึงการมีอยู่ของพระพุทธศาสนาตั้งแต่สมัยทวารวดี นพ.บัญชา พงษ์พานิช กรรมการและเลขานุการมูลนิธิหอจดหมายเหตุพุทธทาส อินทปัญโญ หนึ่งในผู้เรียบเรียงเนื้อหาภายในเล่ม กล่าวว่า ลูกปัดที่พบในอุทองและลุ่มน้ำแม่กลอง-ท่าจีนนั้น มีความพิเศษมากมายหลายประการ การศึกษาครั้งนี้ได้ทำการสำรวจผลงานของนักวิชาการทั้งไทยและต่างประเทศ ตลอดจนลงพื้นที่พบปะสัมภาษณ์ผู้รู้เกี่ยวกับลูกปัด

และบันทึกภาพลูกปัดจากทุกพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ (พระนคร อุทอง บ้านเก่า ราชบุรี นครปฐม) และในความครอบครองของคนรักลูกปัดจำนวนหนึ่งในพื้นที่เกี่ยวข้อง “ใน 4 จังหวัดลุ่มน้ำแม่กลอง-ท่าจีน คือ สุพรรณบุรี กาญจนบุรี ราชบุรี และนครปฐม มีรายงานการพบลูกปัดมากถึง 178 แหล่ง อยู่ในจังหวัดสุพรรณบุรีถึง 109 แหล่ง เฉพาะอุทองมีมากถึง 46 แหล่ง โดยลูกปัดที่พบมีทั้งสมัยก่อนประวัติศาสตร์ที่พบตามถ้ำ เพิงผา

และที่ราบไหล่เขาสมัยหัวเลี้ยว หัวต่อประวัติศาสตร์ตามที่ราบลุ่มน้ำตอนกลางโดยเฉพาะที่ลุ่มน้ำทวนจรเข้สามพัน ทว่า ทำคอยที่เชื่อมต่อระหว่างแม่น้ำแม่กลองกับแม่น้ำท่าจีน ซึ่งล้วนเป็นลูกปัดที่มีลักษณะพิเศษและโดดเด่น โดยมีเมืองโบราณอุทองเป็นเสมือนศูนย์กลางและสืบเนื่องถึงสมัยทวารวดีที่พบลูกปัดแก้วเป็นจำนวนมาก” นพ.บัญชากล่าว

ลูกปัดที่นำมาจัดแสดงงดงามและมีคุณค่าเชิงประวัติศาสตร์อย่างประเมินค่าไม่ได้ มีอยู่จำนวนหนึ่งที่มีความเกี่ยวเนื่องและถือเป็นร่องรอยแรกๆ ของพระพุทธศาสนา อาทิ ลูกปัดหินคาร์เนเลียนเขียนลายเส้นสีด้ารูปสัตว์ตึกะ และจักร ลูกปัดตริวิทันะ ลูกปัดรูปมงคลต่างๆ ที่นิยมในพระพุทธศาสนา รวมทั้งลูกปัดรูปสิงโต รูปธรรมจักร โดยเฉพาะอย่างยิ่งจิ้งจางประมาณพุทธศตวรรษที่ 11-12 ที่สลักปถมิม

พท.ไว้ภาพเป็นอักษรพราหมีว่า “อปรมาทะ”

อุ้มทอง'

กลับมา

และที่ราบโหล่เขาสมัยหัวเลี้ยว
หัวต่อประวัติศาสตร์ตามที่ราบ
ลุ่มน้ำตอนกลางโดยเฉพาะที่ลุ่ม
น้ำทวนจรเข้สามพัน ท้าว ทำ
คอย ที่เชื่อมต่อระหว่างแม่น้ำแม่
กลองกับแม่น้ำท่าจีน ซึ่งล้วนเป็น
ลูกปัดที่มีลักษณะพิเศษและโดดเด่น โดยมีเมืองโบราณอุ้มทอง
เป็นเสมือนศูนย์กลางและสืบเนื่อง
ถึงสมัยทวารวดีที่พบลูกปัดแก้วเป็นจำนวนมาก”
นพ.บัญญัติกล่าว

ลูกปัดที่นำมาจัดแสดง งดงามและมีคุณค่า
เชิงประวัติศาสตร์อย่างประเมินค่าไม่ได้ มีอยู่
จำนวนหนึ่งที่มีความเกี่ยวเนื่องและถือเป็นร่อง
รอยแรกๆ ของพระพุทธศาสนา อาทิ ลูกปัด
หินคาร์เนเลียนเขียนลายเส้นสีดำรูปสัตว์ติดะ
และจักร ลูกปัดดริ์ทันะ ลูกปัดรูปมงคลต่างๆ
ที่นิยมในพระพุทธศาสนา รวมทั้งลูกปัดรูป
สิงโต รูปธรรมจักร โดยเฉพาะอย่างยิ่งจึงช้าง
ประมาณพุทธศตวรรษที่ 11-12 ที่สลักปักษิณ
พุทโธวาทเป็นอักษรพระพราหมณ์ว่า “อปรมาพะ”
(อย่าประมาท)

ภุช ภูมธน ที่ปรึกษาของหอจดหมายเหตุ
พุทธทาสฯ ยืนยันว่าการพบหลักฐานพระพุท
ธูปและพระสาวกศิลปกรรมแบบอมราวดีมีอายุ
ราวพุทธศตวรรษที่ 9-10 ที่อุ้มทอง แสดงถึงการ
เข้ามาถึงและประดิษฐานตั้งมั่นของพระพุทธ
ศาสนา และจากจารึกหลักธรรมที่พบซึ่งมีอายุ
ราวพุทธศตวรรษที่ 12-16 ผู้คนในแถบนี้ใช้คำ
บูชาหรือบทมนัสการพระพุทธเจ้า หลักอริยสัจ

หลักปฏิจสุมปบาท โดยยังมีหลักฐานสำคัญที่
น่าสนใจที่อุ้มทอง ประกอบด้วยพระพุทธรูปที่เก่า
ที่สุดองค์หนึ่งของประเทศไทย รวมทั้งพระพุท
ธูปปางหายากอาหุยมุทรา พบพระพิมพ์มากถึง
15 รูปแบบ กับยังพบพระพิมพ์พระสาวกที่เป็น
เอตทัคคะ พระอสีติสาวก รวมถึงพระเมตไตรย
ธรรมจักรองค์ที่สมบูรณ์แบบที่สุดเท่าที่พบใน
ประเทศไทย รวมทั้งรูปพระเจ้าสุทโธทนะอีกด้วย
งานนี้ นอกจากลูกปัดและหินโบราณที่
“ซูโจง” เรียกแซกแล้ว ยังมีการจัดแสดงทอง
โบราณอุ้มทองที่มีความสำคัญทางโบราณคดี
ไม่แพ้กัน

ด้วยในเขตอุ้มทองและลุ่มน้ำแม่กลอง-ท่าจีน
พบลูกปัดและเครื่องประดับที่ทำจากโลหะหลาย
ชนิด โดยเฉพาะทองคำ จึงมีการศึกษาและวิจัย
ว่าด้วย “ทองโบราณที่แดนทองของไทย : อุ้มทอง
สุพรรณบุรี Golden of U-Thong by the world
expert on Ancient Gold from London”

แอนนา เบนเนตต์ นักโบราณคดีด้าน
วิทยาศาสตร์และการอนุรักษ์ ผู้เชี่ยวชาญด้าน

โลหะวิทยาระดับโลก เปิดเผยว่า จากการศึกษา
วิเคราะห์ทางวิทยาศาสตร์พระพุทธรูปทองคำ
และเครื่องประดับทองคำที่เก็บรักษาและจัด
แสดงในพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติอุ้มทอง รวม
ทั้งทองคำโบราณของชาวบ้านในพื้นที่ตำบล
อุ้มทอง อ.อุ้มทอง จ.สุพรรณบุรี พบว่าเป็นเครื่อง
ทองที่ทำอย่างวิจิตรบรรจงยิ่งและมีความหลากหลาย
ในเทคนิควิธีการผลิต สามารถแบ่งลูกปัด
ทองคำออกได้เป็น 3 แบบ

1.ลูกปัดทรงแปดเหลี่ยม ขึ้นรูปด้วยแผ่น
ทองบางมาก หุ้มดินไว้ภายใน ผลิตจากทอง
ธรรมชาติที่ได้จากการร่อนตามลำน้ำ เชื่อว่าเป็น
ทองที่ผลิตขึ้นในประเทศ

2.ลูกปัดทรงกลม ขึ้นรูปด้วยแผ่นทองที่หนา
กว่า หุ้มดินอยู่ภายใน ทองมีองค์ประกอบที่แสดง
ว่ามีการปรับปรุงคุณภาพโดยกระบวนการหลอม

และ 3.ลูกปัดทรงเหลี่ยม น่าจะได้แก่ลูกปัด
แบบแปดเหลี่ยมแต่ยุบตัว ภายในเป็นดิน ทอง
มีการปรับปรุงคุณภาพแล้ว

“เป็นที่ชัดเจนว่าอุ้มทองเป็นเมืองสำคัญมาก
ในช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อประวัติศาสตร์ตั้งแต่ก่อน
สมัยทวารวดี หากเป็นไปได้ จะพยายามเรียบ
เรียงเพื่อจัดพิมพ์เป็นหนังสือเชิงวิทยาศาสตร์
โบราณคดีว่าด้วยทองที่อุ้มทอง ซึ่งจะเป็นฐาน
การศึกษาค้นคว้าต่อไปในอนาคต” นักวิชาการ
ต่างชาติกล่าวทิ้งท้าย

จากหลักฐานข้อมูลทางประวัติศาสตร์และ
โบราณคดีผ่านรอยลูกปัด ทองคำ และรอย
พระพุทธศาสนาแรกเริ่มที่อุ้มทอง...ลุ่มน้ำแม่
กลอง-ท่าจีน แสดงให้เห็นว่าเมืองอุ้มทองในอดีต
เป็นหลักแหล่งและสถานบ่มเพาะพัฒนาการ
ของผู้คนที่สำคัญแห่งหนึ่ง แสดงถึงอารยธรรม
ที่เก่าแก่ หลากหลาย และต่อเนื่อง

หนังสือ “อุ้มทอง...ที่รอการฟื้นฟู” เล่ม
นี้ จึงถือเป็นหลักฐานเอกสารอย่างหนึ่งที่ทำให้
ข้อคิดสำคัญสำหรับการฟื้นฟูเมืองอุ้มทอง

ศวริศ ศรีฤทธิประดิษฐ์